

IZVJEŠĆE O RADU
TURISTIČKE ZAJEDNICE DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2016. GODINU

Dubrovnik, veljača 2017.

UVOD

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije tijekom 2016. godine izvršila je svoje planirane aktivnosti iz Programa rada. Dodatne promidžbene aktivnosti su realizirane u dogovoru sa Glavnim uredom Hrvatske turističke zajednice i u skladu sa procedurama usklađivanja aktivnosti u sustavu turističkih zajednica.

U potpunosti su realizirani planirani nastupi na turističkim sajmovima i na posebnim prezentacijama.

Također smo tijekom godine ugostili brojne novinare, blogere i TV ekipe na našem području, te studijske grupe turističkih agencija.

Posebno smo se angažirali oko programa boravka vodećih ljudi USTOA (Udruženja Američkih touroperatora), te oko studijskog posjeta turističkih agenata Virtuoso sa posebnim snimateljem radi pripreme filma o Hrvatskoj.

Značajan dio aktivnosti se odnosi na program javno –privatnog partnerstva na marketinškim programima oglašavanja (udruženo oglašavanje) za područje Dubrovačko – neretvanske županije, kojeg zajednički realiziraju Hrvatska turistička zajednica, turističke zajednice županija i turističke zajednice gradova i općina, te domaći i strani gospodarski subjekti i to putem javnog natječaja.

Sudjelovali smo na brojnim edukacijama i stručnim seminarima od kojih je većinu organizirala Hrvatska turistička zajednica sa ciljem podizanja razine stručnih znanja kako zaposlenika u sustavu turističkih zajednica tako i stručnog osoblja u turističkim tvrtkama.

OSTVARENI TURISTIČKI PROMET U DUBROVAČKO - NERETVANSKOJ ŽUPANIJI

U 2016. godini, prema podacima preuzetim iz sustava Evisitor, na području Dubrovačko – neretvanske županije ostvareno je 1.666.348 dolazaka i 7.450.584 noćenja. Porast dolazaka i noćenja je 11% u usporedbi sa 2015. godinom. Domaći turisti su ostvarili 504.904 noćenja ili 7% od ukupnih noćenja, a strani turisti 6.945.680 noćenja ili 93% ukupnih noćenja u Dubrovačko – neretvanske županije. Najviše noćenja ostvareno je iz sljedećih zemalja:

DRŽAVA	OSTVARENA NOĆENJA	INDEX 2016/2015
UJEDINJENO KRALJEVSTVO	1.195.824	126
NJEMAČKA	652.931	105
HRVATSKA	504.904	101
POLJSKA	458.831	109
FRANCUSKA	451.268	102
BOSNA I HERCEGOVINA	433.041	120
SLOVENIJA	293.729	109
SAD	286.146	109
ČEŠKA	284.101	100
ITALIJA	198.174	91
ŠVEDSKA	177.161	123
NORVEŠKA	174.718	104
ŠPANJOLSKA	172.292	108
AUSTRIJA	162.607	105
FINSKA	145.743	115
NIZOZEMSKA	120.200	138
BELGIJA	120.093	108
AUSTRALIJA	119.875	110
MAĐARSKA	119.486	114
IRSKA	113.639	108

Solidan rezultat i porast prometa ostvaren je i iz niza dalekih zemalja što je osobito važno za predsezonu i posezonu.

I. ADMINISTRATIVNI RASHODI

I.1. Rashodi za radnike

U Turističkom uredu Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije početkom godine bilo je šest zaposlenika raspoređenih na poslove prema organizacijskom ustroju i Pravilniku o radu. Od 1. svibnja u Turističkom uredu Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije je pet zaposlenika koji su raspoređeni na stručnim poslovima sukladno sistematizaciji radnih mjesta i prema Pravilniku o radu Turističkog ureda Turističke zajednice Dubrovačko –neretvanske županije.

I.2. Rashodi ureda

Turistički ured je stručna služba Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije koja, sukladno Statutu, realizira Program rada i druge odluke tijela Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije. Troškovi ureda se odnose na najam prostora, režijske troškove, uredski materijal i slično. Troškovi koji su izravno vezani za provođenje pojedinih stavki programa za tekuću godinu iskazani su na tim pozicijama u financijskom izvješću.

I. 3. Rashodi za rad tijela Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije

- **Skupština**

Skupština Turističke zajednice Dubrovačko - neretvanske županije je zasjedala dva puta tijekom 2016. godine. Na sjednici koja je održana u ožujku 2016. godine usvojena su godišnja izvješća za 2015. godinu. Na sjednici koja je održana u prosincu 2016. godine usvojeni su Program rada i Financijski plan za 2017. godinu.

- **Turističko vijeće**

Turističko vijeće je održalo četiri sjednice tijekom 2016. godine. Na sjednici održanoj u veljači prihvaćena su Izvješća o radu i Financijsko izvješće Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije, te Izvješće Nadzornog odbora za 2015. godinu. Turističko vijeće je na sjednici održanoj u studenom prihvatilo Program rada i Financijski plan za 2017. godinu.

- **Nadzorni odbor**

Nadzorni odbor Turističke zajednice Dubrovačko - neretvanske županije održao je dvije sjednice. Na sjednici u veljači 2016. godine obavljen je nadzor poslovanja i izvršenja programa rada i financijskog plana za 2015. godinu temeljem čega je sastavljeno godišnje izvješće Nadzornog odbora za Turističku zajednicu Dubrovačko - neretvanske županije. Na sjednici održanoj u rujnu 2016. godine obavljen je nadzor poslovanja za prvo polugodište 2016. godine o čemu je sastavljeno izvješće Nadzornog odbora.

II. DIZAJN VRIJEDNOSTI

II.1. Potpore događanjima

Početkom godine Turistički ured je pozvao Turističke zajednice gradova i općina na predlaganje i kandidiranje događanja za potpore Turističke zajednice Dubrovačko- neretvanske županije uz posebno naglašavanje održavanja različitih događanja izvan glavne turističke sezone sukladno Programu rada Turističke zajednice Dubrovačko - neretvanske županije za 2016. godinu.

Na sjednici Povjerenstva za potpore odobren je iznos od 300.000,00 kn koji je raspoređen kako slijedi:

Turistička zajednica	Naziv projekta	Odobreni iznos u kn
TZG DUBROVNIKA	Midsummer Scene 2016	20.000,00 kn
TZG DUBOVNIKA	Topografski zemljovid	2.500,00 kn
TZG DUBROVNIKA	FestiWine	60.000,00kn
TZO KONAVALLE	Za dva pro dva	2.500,00 kn
TZO KONAVALLE	Priručnik – Putokazi, Homo u Konavle	2.500,00 kn
TZO KONAVALLE	Epidaurus festival	10.000,00kn
TZO KONAVALLE	19. prvenstvo Hrvatske u Mažoret plesovima	2.500,00 kn
TZO KONAVALLE	Mirisi Božića u Konavlima	15.000,00 kn
TZO KONAVALLE	Festival 'Glazba i riječ'	10.000,00 kn
TZO DUBROVAČKO PRIMORJE	BIG GAME FISHING	10.000,00 kn
TZO DUBROVAČKO PRIMORJE	Primorsko kulturno ljeto 2016.	7.500,00 kn
TZO STON	Kinookus food film festival	15.000,00kn
TZO STON	Ston Wall Marathon	5.000,00 kn
TZO STON	Dani malostonske kamenice	5.000,00 kn
TZO MLJET	Skriveni mljetski kantuni	5.000,00 kn
TZO TRPANJ	Dani otvorenih vrata peljeških podruma	10.000,00 kn
TZG KORČULE	Festival viteških igara	5.000,00 kn
TZG KORČULE	Korkyra Baroque festival	30.000,00 kn
TZG KORČULE	Izazov Marka Pola	5.000,00 kn
TZG KORČULE	Korčula prije Krista	10.000,00kn
TZO SMOKVICA	Crni otok – bijela vina	5.000,00 kn
TZO VELA LUKA	Međunarodni Open jazz festival	10.000,00 kn
TZO BLATO	Najbolja Lumblija	5.000,00 kn
TZG METKOVIĆA	Međunarodna regata osmeraca 'Neretva open'	7.500,00 kn
TZG METKOVIĆA	19. Maraton lađa	30.000,00 kn
TZG OPUZENA	Dani jegulje u Neretvi	5.000,00 kn
TZO LASTOVO	Otok kristalnih zvijezda – 4 radionice	5.000,00 kn
UKUPNO		300.000,00 kn

Odobrena sredstva su isplaćena organizatorima po završetku programa uz predočenje adekvatnih izvješća i dokumentacije o realizaciji projekta. Za programe koji nisu realizirani (Korčula prije Krista, Big game fishing) nisu isplaćena sredstva, te je ukupno isplaćeno 280.000,00 kuna.

II.2. Potpora razvoju DMO-a

Razvoj DMO (destinacijske menadžment organizacije) je projekt Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice koji se trebao afirmirati kroz izmjene Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma o čemu se još uvijek vodi rasprava. Iako zakon nije izmijenjen u praksi se nastoji afirmirati koncept DMO što uvelike priječi sadašnji način raspodjele sredstava u sustavu turističkih zajednica.

II.3. Potpora razvoju DMK-a

Program razvoja DMK (destinacijske menadžment kompanije) je usmjeren prema postojećim i novim turističkim agencijama s ciljem da kreiraju i afirmiraju postojeće i nove turističke proizvode u okviru pojedine destinacije u kojoj djeluju i za koju su se specijalizirali.

III. KOMUNIKACIJA VRIJEDNOSTI

III.1. Online Komunikacije

III.1.1. Internet oglašavanje

Turistička zajednica Dubrovačko - neretvanske županije surađuje sa web portalima Just Dubrovnik i Dubrovnik tourist info koji redovito prate novosti iz turizma na našem području.

III.1.2. Internet stranice i upravljanje internet stranicama

Početakom 2015. godine Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je započela suradnju sa tvrtkom PHOBS iz Dubrovnika koja je pripremila nove web stranice za Turističku zajednicu Dubrovačko – neretvanske županije. Nove web stranice su uz postojeće sadržaje obuhvatile i rezervacijsku platformu za usluge smještaja na području Dubrovačko – neretvanske županije, a uz aktivno pisanje novih tekstova o turističkoj ponudi, atrakcijama i događanjima. Posjetiteljima stranica nudi atraktivni sadržaj na moderno dizajniranim stranicama prilagođenim svim vrstama ekrana. Tijekom 2016. godine, uz web stranicu aktivno smo se bavili i objavama na društvenim mrežama. Facebook stranica Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije koja se nalazi pod imenom Dubrovnik Riviera otvorena je 30. rujna 2013. godine. Kreirali smo redovite objave kojima smo promovirali Dubrovačko – neretvansku županiju i trenutni broj korisnika stranice je 88.251, od kojih najveći broj čine korisnici iz Njemačke, Brazila, Ujedinjenog Kraljevstva i Sandivanskih zemalja.

III.2. Offline – komunikacije

III.2.1. Oglašavanje u promotivnim kampanjama javnog i privatnog sektora

Tijekom 2016. godine proveden je natječaj za udruženo oglašavanje javnog i privatnog sektora. Pristigle prijave na natječaj su obrađene, a sve uredne i u roku zaprimljene prijave su odobrene i upućene Glavnom uredu Hrvatske turističke zajednice na zaključno odobrenje. Ugovori za ovogodišnje oglasne kampanje koje su odobrene su potpisani. Pojedine ugovorene kampanje nisu realizirane ili su djelomično realizirane, te su se ugovoreni iznosi po primitku obračuna i dokumentacije provjeravali. Svi uredno zaprimljeni obračuni su isplaćeni sukladno ugovorima.

III.2.2. Opće oglašavanje

III.2.2.1. Oglašavanje u tisku

Opće oglašavanje obuhvaća oglase u hrvatskom tisku, uglavnom lokalnom i čestitke uz prigodne blagdane.

III.2.3. Brošure i ostali tiskani materijali

Za nastupanje na prezentacijama i sajmovima dotiskali smo brošure vodeći računa da ne pretjeramo sa količinom brošura na skladištu.

III.2.4. Suveniri i promo materijali

Tijekom godine za osobito važne goste pripremili smo prigodan poklon kao uspomenu s našeg područja, te smo pripremili poslovne poklone za Božić i Novu godinu.

III.2.5. Info table i turistička signalizacija

Zbog značajnih oštećenja dio ploča turističke signalizacije je demontiran, a na pojedinim područjima lokalne turističke zajednice su postavile odgovarajuću turističku signalizaciju za svoje područje, čime informiranost turista nije umanjena.

IV. DISTRIBUCIJA I PRODAJA VRIJEDNOSTI

IV.1. Sajmovi

Turistička zajednica Dubrovačko - neretvanske županije je u prvom dijelu godine realizirala slijedeće planirane sajamske nastupe.

1. Times Travel Show – New York, 8.-10. siječnja 2016.

Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije nastupala je na sajmu New York Times Travel Show koji se održavao u kongresnom centru Jacob K. Javitz. Ovo je naš treći uzastopni nastup na ovom sajmu, a i ove godine smo kao i protekle dvije nastupali zajedno s Turističkom zajednicom Grada Dubrovnika. Pored nas svoj štand su imali i Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Grada Zagreba i Turistička zajednica Kvarnera. Prvi dan sajma bio je namijenjen profesionalcima, dok su druga dva dana namijenjena širokoj publici. Posjet sajmu je bio iznimno dobar sva tri dana. Drugi dan sajma smo sudjelovali i na posebnoj prezentaciji „Meet the Experts“ gdje su prijavljeni izlagači mogli pobliže prezentirati svoju ponudu u direktnom razgovoru sa zainteresiranim sudionicima. Imali smo dostatan broj brošura, od kojih su posjetiteljima najzanimljivije bile županijska brošura Dubrovnik rivijera i otoci, te Dubrovačka rivijera i info, dok su brošure Pelješca, Korčule i Mljeta također podijeljene. Na štandu smo imali i opće brošure Hrvatske, kao i turističke karte Hrvatske. Sajam New York Times Travel Show je jedan od najvećih turističkih sajmova u Sjedinjenim Američkim Državama.

2. FITUR – Madrid, 20.-24. siječnja 2016.

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je kao suizlagač Hrvatske turističke zajednice nastupila na sajmu FITUR u Madridu.

Prva tri dana sajma bila su rezervirana za b2b sastanke. Pružali smo tražene informacije agencijama, te ih upućivala na agencije ili hotele koji odgovaraju njihovim interesima. Svi su izrazili veliko žaljenje zatvaranjem predstavništva HTZ-a u Madridu, te su tražili informacije kome se dalje obraćati umjesto ureda u Madridu. Dani 23. i 24. siječnja bili su otvoreni za široku publiku gdje se vidjelo da je Dubrovnik jako poznat na španjolskom tržištu te da predstavlja izrazito željenu destinaciju za Španjolce. Većina posjetitelja već je bila u Dubrovniku tijekom cruise putovanja, međutim želja im je vratiti se u Dubrovnik i tu provesti barem tjedan dana. Interes široke publike je jako velik, dosta veći u odnosu na prošlu godinu (možda i zbog dobre pozicije štanda Dubrovačko-neretvanske županije na štandu HTZ-a).

3. MATKA - Helsinki, 21. do 24. siječnja

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je od 21. do 24. siječnja 2016. godine nastupila je na sajmu Matka. Uz Turističku zajednicu Dubrovačko – neretvanske županije na zajedničkom štandu publici su se predstavili i Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije i Turistička zajednica Zadarske županije.

Tijekom prva dva dana sajam je isključivo bio namijenjen za poslovne susrete pa su nam se zbog toga na štandu pridružili predstavnici agencija Uniline, Katarina line, Globtour i Grabar Consulting, dok su sljedeća dva dana bila namijenjena široj publici.

Veliki broj posjetitelja štanda Turističke zajednice Dubrovačko-neretvanske županije već je bio upoznat s našom regijom i širom turističkom ponudom, a posjetom štandu željeli su dobiti dodatne informacije o prometnoj povezanosti, smještaju, atrakcijama, izletima, te cijenama. Gužvu na štandu TZDNŽ opravdava činjenica kako su upravo gosti iz Finske u 2015. godini ostvarili 18% veći broj dolazaka i 21% veći broj noćenja u usporedbi s prethodnom, 2014. godinom. U prilog tome ide izrazito dobra zračna povezanost tijekom ljetne sezone zračne luke Dubrovnik sa zračnom lukom Helsinki. Sajam je sva četiri dana bio izuzetno dobro posjećen, a prema službenim podacima organizatora sajma bilo je 936 izlagača i ukupno 67.000 posjetitelja.

4. Holiday World Travel Show, Dublin 22. – 24. siječnja

Od 22. – 24. siječnja 2016. godine održan je sajam Holiday World Travel Show u izložbenom prostoru RDS Simonscourt u Dublinu.

Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije nastupila je na zajedničkom štandu s Ličko-senjskom, Zadarskom i Šibensko-kninskom županijom. Svaka turistička zajednica imala je svoj info pult, a umjesto uređenja štanda različitim plakatima, ove godine smo izradili tiskane vizuale s kojima je štand izgledao urednije i ljepše.

Prvi dan sajma od 10 – 13 sati bio je namijenjen isključivo medijima i profesionalcima u turizmu, dok je preostalo vrijeme trajanja sajma bilo namijenjeno širokoj publici.

Sajam je bio dobro posjećen, no ipak slabije u odnosu na protekle godine, stoga je ostalo nešto promidžbenog materijala kojeg je preuzelo Veleposlanstvo RH u Dublinu.

Na štandu su pored predstavnika turističkih zajednica sudjelovale i agencije Elite Travel, Globtour i Dubrovnik Travel, te irska agencija Croatia Tours.

Štand je posjetio i Veleposlanik RH u Irskoj Ivan Mašina, kao i direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Londonu Ivona Grgan.

5. Destinations Holiday & Travel Show, London od 4. do 7. veljače

Sajam Destinations Holiday & Travel Show se ove godine održavao od 4. do 7. veljače u dvorani Olympia. Nositelj nastupa je Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije, još su nastupile turističke zajednice županija Splitsko – dalmatinske, Šibensko – kninske, Zadarske i Ličko-senjske. Na štandu veličine 24 m² s tri otvorene strane je svaka županija imali svoj info-pult dekoriran tiskanim vizualima što je dodatno privlačilo posjetitelje.

Sajam namijenjen širokoj publici je uglavnom radnim danima privlačio publiku starije životne dobi koji su nekad davno posjetili Dubrovnik i imaju želju ponovno ga posjetiti. Preko vikenda je bilo mlađih ljudi koji tražili informacije o smještaju, zanimljivostima i općenito o destinaciji.

Gospodin Rob Debenham, Show Manager Clarion Eventsa, organizator sajma, je izuzetno zadovoljan ovogodišnjim nastupom koji je rekordan u 23 godine postojanja sajma. U četiri dana, sajam je posjetilo 42.169 posjetitelja što je porast od 9% u odnosu na 2015. godinu.

Promidžbenih materijala županija smo imali dovoljno za sva četiri dana, materijala HTZ-a je bilo nedovoljno. Preostale brošure ostalih turističkih zajednica županija je preuzelo predstavništvo HTZ-a u Londonu.

6. Holiday World, Prag, 18.-21. veljače

Turistički sajam Holiday World u Pragu održao se od 18. do 21. veljače 2016. god. To je sajam koji se održava na površini od gotovo 20.000 m² i na kojem svoju ponudu izlaže oko 50 zemalja među kojima je svake godine i Hrvatska. Oko 30.000 posjetitelja svake godine posjeti ovaj sajam. Štand TZ Dubrovačko - neretvanske županije nalazio se u sklopu štanda HTZ- a uz Makarsku rivijeru i Regiju Šibenik – Knin. Interes posjetitelja sva 4 dana održavanja sajma bio je iznimno velik. Na štandu su bili izloženi prospekti TZDNŽ, TZG Dubrovnika, TZO Pelješca, TZO Konavala, TZG Korčule itd.

Broj poslanih brošura na sajam je bio dovoljan tako da nema potrebe slati veći broj za sljedeću godinu. Također posjetitelji su se raspitivali za brošure hotela i kampova s našeg područja, pa je potrebno osigurati i te brošure.

7. Mahana – Lyon, 4. – 6. ožujka

Kao i prethodnih godina na sajmu Mahana Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije se predstavila na zajedničkom štandu sa Turističkom zajednicom Splitsko – dalmatinske županije, Turističkom zajednicom Šibensko – kninske županije, Turističkom zajednicom Zadarske županije te Turističkom zajednicom Ličko – senjske županije.

Sajam je bio veoma uspješan te je sav promotivni materijal podijeljen, a Dubrovačko – neretvanska županija kao destinacija je izuzetno popularna. Veliki broj posjetitelja ciljano je došao posjetiti štand radi informacija o odmoru u Hrvatskoj, posebno za područje Splita i Dubrovnika.

Ove godine na samom sajmu sudjelovalo je 309 izlagača što je nešto manje u odnosu na 2015. godinu kada je izlagalo 315 izlagača, no Mahana je zadržala gotovo isti broj posjetitelja, točnije 26.700

Uz sav promotivni materijal koji su dostavile turističke zajednice županija Hrvatska turistička zajednica dostavila je i određenu količinu brošure Hrvatska - Puna života, koja je bila veoma korisna, no za razliku od prethodne godine nismo imali kartu Hrvatske što je uvelike otežalo rad na štandu. Karta nam je od velike važnosti kada bi imali upit od strane posjetitelja koji tek uzimaju u obzir Hrvatsku kao potencijalnu zemlju za odmor, jer upravo uz kartu možemo objasniti lokaciju pojedinog mjesta ali i same Hrvatske.

8. ITB Berlin, 9. – 13. ožujka

Štand Turističke zajednice županije Dubrovačko-neretvanske je bio u sklopu štanda HTZ-a i bio je dobro pozicioniran te jako dobro posjećen kako od strane stručnih posjetilaca tako i opće publike. Sudeći po reakcijama hotelijera i turističkih agencija sa područja naše županije, dolazak na sajam ITB bio je uspješan kako po broju unaprijed dogovorenih sastanaka tako i po broju novostvorenih kontakata.

ITB Berlin 2016. posjetilo je više od 26.000 sudionika kongresa, više od 50.000 privatnih posjetilaca te više od 120.000 stručnih posjetilaca tijekom 5 dana sajma. Bilo je više od 10.000 izlagača iz 187 zemalja koji su izlagali u 26 hala što također predstavlja porast u odnosu na 2015. godinu.

Promidžbenih materijala je bilo dostatno, možda bi trebalo povećati broj brošura Dubrovnik rivijera i otoci za sljedeću godinu. Manji broj preostalih materijala preuzele su njemačke turističke agencije koje promoviraju Hrvatsku.

9. MAP - Pariz, 17. – 20. ožujka

Hrvatska turistička zajednica je ove godine na sajmu MAP Pariz imala štand na kojem je Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije zakupila pult i prezentirala ponudu svoje destinacije. Uz Turističku zajednicu Dubrovačko – neretvanske županije na štandu Hrvatske turističke zajednice nastupili su još Turistička zajednica grada Zagreba i Nacionalni park Plitvička jezera.

Prvi dan sajma, 17. ožujka, Hrvatska je bila zemlja partner te je tim povodom organizirano više različitih prezentacija Hrvatske među kojima i video prikaz promotivnog videa Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije.

Sajam je bio vrlo uspješan te je sav promotivni materijal podijeljen, a Dubrovačko – neretvanska županija kao destinacija je izuzetno popularna u Francuskoj. Veliki broj posjetitelja ciljano je došao posjetiti štand a među njima je bilo i zainteresiranih profesionalaca koji su željeli uvrstiti Hrvatsku u svoju ponudu.

Službeni podaci organizatora za 2016. godinu navode da je sajam zabilježio 108.000 posjetitelja, među kojima 2.500 stručnjaka iz područja turizma.

Na sajmu se prezentiralo 400 izlagača, među kojima su bile i brojne turističke zajednice iz svijeta.

10. WTM Latin America – Sao Paulo, 29. – 31. ožujka

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je u suradnji s Turističkom zajednicom grada Zagreba i Turističkom zajednicom grada Dubrovnika nastupila na sajmu WTM Latin America u Sao Paulu koji se održavao od 29. do 31. ožujka o.g.

Kao nositelji nastupa, zakupili smo štand veličine 18 m² s dvije otvorene strane na izvrsnoj lokaciji, u glavnom prolazu blizu samog ulaza u dvoranu. Štand je ukrašen tiskanim vizualima. Na štandu su nam se pridružili i predstavnici agencija Paraiso Mediterraneo i Tureta koji rade programe za Zagreb i Dubrovnik. Sajam je bio isključivo poslovni, s radnim vremenom od 12,00 do 20,00 sati prva dva dana i do 18,00 sati trećeg dana.

Veliki broj posjetitelja upoznat je s Dubrovnikom i okolicom, a iskoristili su priliku da nas posjete na sajmu kako bi doznali više detalja o tome što sve mogu ponuditi svojim potencijalnim kupcima tijekom boravka u našoj županiji. Promidžbenog materijala smo imali u dovoljnim količinama, nešto preostalog materijala je preuzela je predstavница agencije Paraiso Mediteraneo.

Službene statistike potvrđuju porast posjetitelja od 5,4% u odnosu na 2015. i 26% u odnosu na 2014. čime WTM LA potvrđuju status vodećeg travel eventa u latinskoj americi.

11. B – Travel Barcelona, 15. – 17. travnja

Sajam pod nazivom "B - Travel" održao se u Barceloni, u terminu 15.-17. travnja 2016., u izložbenom centru - Fira Barcelona, Montjuïc Venue.

Sajam je posjetilo oko 28 000 posjetitelja, koji su imali prilike istražiti nekoliko segmenata ponude: B-adventure, B-happy, B-delicious, B-culture, B-special.

TZ Dubrovačko neretvanske županije nastupala je kao suizlagač, sa još četiri turističke zajednice županija (Splitsko – dalmatinskom, Šibensko – kninskom, Zadarskom i Ličko – senjskom). Nositelj je bila TZ Splitsko – dalmatinske županije.

Od promidžbenih materijala imali smo: Image brošuru TZ DNŽ, info Dubrovnik, Image Pelješac, Image Korčule, brošuru Mljeta, brošuru Cavtata te smještaja u Cavtatu, vrećice TZDNŽ i promotivne cd-ove.

Svi materijali podijeljeni su do kraja sajma, sa naglaskom na Image brošuru Dubrovnik rivijera i otoci, koje se tražio komad više. Dubrovnik je apsolutni hit na španjolskom tržištu, što se može zahvaliti direktnim letovima.

Pripremljena je i lista svih direktnih letova iz Španjolske za Hrvatsku za sezonu 2016., što se pokazalo vrlo korisnim.

Sajam je bio izuzetno dobro posjećen, naročito 16. i 17. travnja (subota i nedjelja). Lokacija održavanja sajma je izvrsna, što zasigurno pridonosi posjećenosti. Svakako je bitno spomenuti da je sajam zaista bio dobro promoviran i medijski popraćen, i nacionalno i internacionalno (radio, tisak, internet, plakati..).

12. ATM Dubai, 25. – 28. travnja

Na sajmu Arabian Travel Market prezentirana je turistička ponuda Dubrovačko – neretvanske županije na zasebnom dijelu štanda u okviru štanda Hrvatske turističke zajednice. Sajam ATM je isključivo sajam za profesionalce iz turizma kojeg posjećuju organizatori putovanja iz Arapskih zemalja, Irana, Indije i niza drugih zemalja radi dogovora o poslovnoj suradnji ili upoznavanja sa destinacijama koje izlažu na sajmu.

Sajam je ove godine imao više od 23000 posjetitelja, a naš štand je bio dobro posjećen sa nizom poslovnih razgovora.

Prisutnost nekoliko agencija iz Dubrovnika i drugih krajeva Hrvatske je upotpunila uspješnost naše prezentacije jer su zainteresirani partneri mogli odmah nastaviti konkretne razgovore o svojim poslovnim planovima u Hrvatskoj

13. HanaTour International Travel Show – Seoul, 9. – 12. lipnja

Hana Tour International Travel Show održan je od 9. do 12. lipnja u Goyangu (grad uz Seoul) na kojem smo prezentirali našu turističku ponudu za tržište Koreje sa kojeg nam zadnjih godina raste broj turista.

Sajam kombinira poslovne susrete sa turističkim agencijama i posjete generalne publike.

Predstavnici niza turističkih agencija su posjetili naš štand i sa zanimanjem se interesirali za ključne atrakcije u Hrvatskoj o kojima još uvijek nemaju dovoljno informacija. Individualni posjetitelji su se također sa zanimanjem informirali o Hrvatskoj, osobito o Dubrovniku, Zagrebu i Plitvicama.

Sajam je posjetilo više od 90.000 posjetitelja.

14. IFTM Top Resa Paris 20. – 23. rujna

IFTM Top Resa svake godine donosi bogat sadržaj s ciljem rasta broja izlagača i stručnjaka iz područja turizma te je upravo iz tog razloga vodeći francuski međunarodni sajam B2B na kojem je u 2016. godini sudjelovalo 30.929 izlagača. Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije nastupila je na sajmu zakupivši štand od 6m² koji je bio dekoriran prepoznatljivim motivima Dubrovačko-neretvanske županije, te opremljen brošurama i DVD-ovima kojima raspolaže turistička zajednica. Predstavništvo Hrvatske turističke zajednice iz Pariza također je zakupilo štand koji smo izmicanjem pregrada spojili u jedan veći prostor sa šandom TZDNŽ kako bi vizualno spojili motive Hrvatske i Dubrovnika i na taj način posjetiteljima ostavili bolji dojam.

Štandom Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije koristile su se brojne agencije iz Dubrovnika i okolice koje su posjetile sajam s ciljem da ugovore i učvrste odnose sa svojim poslovnim partnerima na francuskom tržištu kooje je od iznimne važnosti. Ujedno, našim štandom koristili su se i predstavnici hotelijera koji su na sajmu dogovarali prodaju svojih kapaciteta i ugovarali finalne detalje za nadolazeću sezonu.

15. JATA, Tokyo 20. - 26. rujna

Dana 21. rujna je Hrvatska turistička zajednica organizirala poslovnu radionicu Sell Croatia u Tokyu, na adresi Tokyo Midtown Conference. Radionica je organizirana u suradnji sa Slovenskom turističkom organizacijom. Sudjelovale su slijedeće hrvatske agencije: Adriatic DMC, Adriatic Travel & Trade, Gulliver Travel, Katarina Line, i Uniline. Od turističkih zajednica su pored Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije sudjelovale su još i Turistička zajednica Ličko – Senjske županije i Turistička zajednica grada Zagreba.

Sudjelovalo je pedesetak predstavnika japanskih tvrtki.

U sklopu predstavljanja Hrvatske obratio se Veleposlanik RH u Japanu gospodin Dražen Hrastić. Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je u suradnji sa Turističkom zajednicom grada Zagreba sudjelovala na sajmu JATA u Tokyu od 23. do 25. rujna o.g. Zakupili smo štand veličine 18m² s jednom otvorenom stranom ukrašen vizualima naše županije i Zagreba. Pult smo dijelili s TZG Dubrovnika. Promidžbenih materijala naše županije smo imali u dovoljnim količinama. Image brošuru HTZ Full of life nam je Glavni ured HTZ odobrio u engleskoj varijanti, tako da je Veleposlanik Republike Hrvatske gospodin Dražen Hrastić organizirao dopremu iste brošure na japanskom jeziku, koju je imao u uredu Veleposlanstva.

Gospodin Hrastić je organizirao dolazak japanske televizije koja ga je intervjuirala ispred našeg štanda, snimali su i posjetitelje, snimanje je sveukupno trajalo skoro sat vremena.

Štand je izuzetno dobro posjećen sva tri dana, ljudi su se interesirali za naše predstavništvo i za gospodina Katayamu, iznenađeni da je predstavništvo ukinuto.

Velik broj posjetitelja je već bio u Hrvatskoj, uglavnom ih interesira kako najlakše doputovati i veliki je interes za dolazak u zimskim mjesecima.

16. WTM London - 7. - 9. studenog

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je i ove godine nastupila sa sajmu World Trave Market i to kao suizlagač na štandu Hrvatske turističke zajednice.

U sklopu štanda HTZ-a veličine 261 m² Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je imala štand veličine 7 m² s info pultom, stolom i 4 stolice za poslovne sastanke.

Pred kraj prvog radnog dana je HTZ organizirao neformalno druženje hrvatskih i stranih partnera uz "Cheese & Wine Meetup".

Na našem štandu smo imali slijedeće brošure: Image DNŽ, Dubrovnik rivijera info, Image brošura Župa dubrovačke, Image brošura Konavle, Image brošura grada Korčule, Image brošura Pelješca, vodič otoka Korčule, Image brošura otoka Mljeta.

IV.2. Studijska putovanja

IV.2.1. Studijska putovanja novinara

Tijekom 2016. godine Dubrovačko-neretvansku županiju posjetilo je ukupno 132 novinara, blogera, fotografa i članova TV ekipa. Najviše posjeta novinara je zabilježio grad Dubrovnik, ali Ston i Pelješac sa svojom gastro i eno ponudom su sve popularniji raznim stranim medijima za posjetu i pisanje reportaža o ovim zanimljivostima. Korčula, Mljet i Konavle su također dobro zastupljeni u ovoj vrsti promidžbe koju u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i lokalnim turističkim zajednicama organiziramo za medije iz cijelog svijeta. Zanimanje novinara obuhvaća sve segmente naše ponude, no ističe se enologija, gastronomija, kultura i povijesno nasljeđe, prirodne ljepote, serijal Game of Thrones. Poznato je da čitatelji i gledatelji izvješće novinara doživljavaju kao neovisan, objektivan izvor informacija za razliku od komercijalnih oglasa za koje se drži da ističu samo najbolje strane nekog proizvoda. Vrijednost objavljenih članaka je neusporedivo veća od troškova koji su proizašli ugošćivanjem novinara, TV ekipa, blogera i fotografa u Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

IV.2.2. Studijska putovanja turističkih agenata

Turistička zajednica Dubrovačko-neretvanske županije ugostila je tijekom 2016. godine 162 predstavnika inozemnih turističkih agencija i touroperatora, u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i lokalnim turističkim zajednicama. Možemo istaknuti studijske posjete iz Kine, Teherana, Belgije, Japana, Rusije, Njemačke te grupu agenata iz Sjedinjenih Američkih Država udružene u poslovnu mrežu „Virtuoso“.

IV.2.3. Posebni programi (kongresi TA/TO)

Od 10.-12. svibnja 2016. godine Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i Turističkom zajednicom grada Dubrovnika ugostila je 50-tak direktora i članova uprave američkog udruženja turističkih agencija USTOA (Out of Country Meeting Executives & Board) na njihovom godišnjem sastanku koji se jednom godišnje održava van SADA. United States Tour Operators Association (USTOA) je profesionalno, dobrovoljno udruženje stvoreno s primarnim ciljem promicanja integriteta unutar turističke industrije. USTOA je osnovana 1972. g. od strane male grupe touroperatora u Kaliforniji koji su prepoznali potrebu za zaštitom putnika kao i zastupanje interesa touroperatora. Godine 1975, USTOA je postala nacionalna organizacija sa sjedištem u New Yorku. Danas, USTOA aktivni članovi predstavljaju neke od najeminentnijih imena u turizmu, te čine značajan dio tržišta touroperatora u Sjevernoj Americi. Program u Dubrovačko – neretvanskoj županiji je u cijelosti i uspješno realiziran na zadovoljstvo sudionika i svih uključenih na strani domaćina.

Uspješna organizacija ovog događanja je dodatni poticaj za nastavak suradnje sa USTOA i njenim članicama.

IV.3. Posebne prezencije

1. Celje/Vransko – 14. veljače

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije je i ove godine u suradnji s agencijom "Ojla" iz Celja organizirala koncert klape iz Dubrovnika.

Tradicionalni koncert se već 20 godina održava u Celju ili okolici, a ove godine su nastupili klapa Subrenum, Đani Stipanićev, zbor Moreške i lokalna grupa iz Slovenije.

Koncert se održao 14. veljače 2016., u sportskoj dvorani u Vranskom s početkom u 16,00 sati, s preko 1000 posjetitelja. Na ulazu u dvoranu su se dijelili promidžbeni materijali naše županije.

Pored Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije sudjelovale su i TZG Korčule, TZO Vela luka, TZO Mljet, TZO Orebić i TZO Ston. Kao i prošlih godina u pauzi su se izvlačile nagrade koje su uručili predstavnici turističkih zajednica, uglavnom vikend boravci u hotelima.

Nakon koncerta je priređen domjenak za goste i izvođače.

2. Bruxelles, 22. ožujka

Road show prezentacija na željezničkom kolodvoru Gare Centrale je otkazana zbog terorističkog napada u Bruxelles-u.

3. Krakow, 1. – 3. travnja

Road show prezentacija održana je u trgovačkom centru „Bonarka Krakow".

Uz Turističku zajednicu Dubrovačko – neretvanske županije, na prezentaciji izlagači su bili i TZ Splitsko – dalmatinske, TZ Zadarske, Šibensko - kninske i TZ Ličko - senjske županije.

Interes za ponudu i usluge Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije bio je izrazito velik, a u prilog tome ide činjenica kako je sav promotivni materijal TZ Dubrovačko – neretvanske podijeljen tijekom prezentacije. Promotivni materijal Hrvatske turističke zajednice na poljskom jeziku, dostavljen je u dovoljnim količinama, kao i materijal turističkih zajednica gradova i općina iz Dubrovačko – neretvanske županije.

4. Ostalo (neplanirane prezentacije)

- **Riga, 12. svibnja**

Na poziv direktora Predstavništva Hrvatske turističke zajednice iz Stockholma, gospodina Paula Šikića, sudjelovali smo u prezentaciji turističke ponude Hrvatske u Rigi.

Prezentacija je organizirana u suradnji Predstavništva Hrvatske turističke zajednice iz Stockholma i avio kompanije Air Baltic povodom otvaranja izravnih avionskih linija iz Rige za Dubrovnik i Rijeku. Air Baltic je na prezentaciju pozvao svoje poslovne partnere, njih tridesetak. Pozvana je i gđa Anica Djamić, veleposlanica Republike Hrvatske u Švedskoj.

Gospodin Paul Šikić je održao prezentaciju općenito o Hrvatskoj i kratko o Kvarneru, a predstavnica Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije je održala power point prezentaciju o ponudi Dubrovačko – neretvanske županije. Podijeljeni su promidžbeni materijali Hrvatske i naše županije. Nakon službenog dijela uslijedilo je neformalno druženje.

- **Warsaw, 20. svibnja**

Prezentaciju u Warsawi je organiziralo Predstavništvo Hrvatske turističke zajednice uz pomoć i sudjelovanje turističkih zajednica županija iz Dalmacije, a u prigodi prezentacije knjige „Dalmatinska kuharica“ autora Roberta Maklowitza.

Najprije je upriličena posebna prezentacija za novinare na poziv Predstavništva Hrvatske turističke zajednice na kojoj je predstavljena knjiga i autor, ali i turističke atrakcije.

Knjiga je posebno prezentirana i na sajmu knjiga koji se istovremeno održavao i na kojem je dodatno uz prigodni program još jednom predstavljena i naša turistička ponuda.

Robert Maklowitz je izuzetno poznat autor iz područja gastronomije, izvrsno poznaje Hrvatsku, a od prije nekoliko godina redovito dolazi na Pelješac u svoju vikendicu na kraće ili duže odmore. Dugogodišnjim radom je zasigurno doprinio popularnosti Hrvatske u Poljskoj.

- **Parma, 15. rujna – 18. rujna**

U Parmi smo tijekom turističkog sajma upriličili poseban susret sa vodećim urednicima specijaliziranih časopisa za turistička putovanja i prezentirali im turističku ponudu županija Dubrovačko – neretvanske, Splitsko – dalmatinske, Šibensko - kninske, Zadarske i Ličko – senjske. Prezentaciju je pripremio i organizirao, uz naše sudjelovanje, gospodin Jerko Sladoljev iz udruge Toš Camping.

- **Barcelona, 27. rujna**

U Barceloni se 27. rujna održavala radionica „Hiking Europe“, dio Eu projekta u kojem sudjeluju partneri iz Španjolske, Italije i Hrvatske.

Hrvatski partner projekta je razvojna agencija DUNEA te smo na njen poziv sudjelovali na spomenutoj radionici na kojoj je ukupno prisustvovalo 300 sudionika.

- **Beč, 29. studenog – 2. prosinca**

Na poziv agencije SeniorenReisen iz Austrije, organiziran je boravak predstavnika agencija i turističkih zajednica u Beču od 29. studenog do 2. prosinca 2016. godine.

U sklopu boravka je organizirana radionica na kojoj je predstavljen program dolaska austrijskih umirovljenika u proljeće 2017. i 2018. godine i to u Dubrovnik i Cavtat.

Za 2017. godinu je planiran dolazak 4.200 gostiju u četiri turnusa i to već početkom travnja. Za 2018. godinu prvi dolazak je planiran krajem ožujka, u pet turnusa ukupno 6000 gostiju.

V. INTERNI MARKETING

V.1. Edukacija (turističke zajednice na području županije, zaposleni, subjekti javnog i privatnog sektora)

Program edukacije obuhvaća sudjelovanje na raznim stručnim skupovima iz područja turizma i posebice stručne skupove vezane za rad turističkih zajednica. Hrvatska turistička zajednica je nastavila i ove godine sa nizom stručnih edukativnih programa na kojima smo sudjelovali.

V. 2. Koordinacija djelovanja sustava turističkih zajednica

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije redovito održava sastanke sa predstavnicima turističkih zajednica gradova i općina na svom području sa ciljem usklađivanja promidžbenih i drugih aktivnosti sustava turističkih zajednica. Također po potrebi sudjelujemo na radnim sastancima turističkih zajednica županija koji se organiziraju radi usklađivanja pojedinih zadaća iz nadležnosti turističkih zajednica županija.

VI. MARKETINŠKA INFRASTRUKTURA

VI.1. Proizvodnja multimedijalnih materijala

Za nastupanje na prezentacijama i sajmovima tiskani su DVD filmovi Turističke zajednice Dubrovačko – neretvanske županije pod nazivom "Veličanstveni dragulji".

VI.2. Istraživanje tržišta

Turistička zajednica redovito prati stručne publikacije iz područja turizma, posebno izvješća Hrvatske turističke zajednice, Ministarstva turizma, Instituta za turizam, Državnog zavoda za statistiku te dostupna izvješća međunarodnih institucija.

VI.4. Suradnja s međunarodnim institucijama

Turistička zajednica učlanjena je u udruženja ASTA International (American Society of Travel Agents) i USTOA (Udruženje touroperatora Sjedinjenih Američkih Država) Kao pridruženi član USTOA udruženja, u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom bili smo domaćini njihovog godišnjeg sastanka.

VII. POSEBNI PROGRAMI

VII.1. Poticanje i pomaganje razvoja turizma na područjima koja nisu turistički razvijena

VIII. OSTALO (planovi razvoja turizma, strateški marketing planovi i ostalo)

Turistička zajednica Dubrovačko – neretvanske županije nema vlastito skladište za promidžbene materijale, te koristimo skladište tvrtke Rhea kod Zagreba kao i sve usluge vezane za skladištenje, špediciju i dostavu promidžbenih materijala na sajmove, prezentacije i druge adrese u zemlji i inozemstvu.